

A line drawing of a hand holding a starburst shape. The starburst has eight points and a central dot.

HOST

A line drawing of a hand holding a scroll. The scroll is partially unrolled and has a decorative, wavy pattern.

román

SVA TRA VA

A line drawing of a hand holding a quill pen. The quill is positioned as if writing on a scroll. The scroll has a decorative, wavy pattern.

JOLANTA
TROJAK

SVATAVA
JOLANTA TROJAK

BRNO 2022

sva
ra
va

JOLANTA
TROJAK

Vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR

© Jolanta Trojak, 2022

Cover art and illustrations © Yveta Anna Kroupová, 2022

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2022

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1533-2 (PDF)

ISBN 978-80-275-1534-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1535-6 (MobiPocket)

Honzovi a Stelle

*Je snazší odletět na Mars nebo na Měsíc
než proniknout do vlastní bytosti.*

C. G. Jung

část první

ČAS BLÁZNA

Svatava stojí rozkročená nad prádelním hrcem jako delfská kněžka omámená výpary. Na hlavě jí divoce elektrizují vlasy podvázané bleděmodrým šátkem, skrz tváře jako skrz piják prosakují vystouplé lícni kosti. Špinavé košile jednu po druhé noří do roztoku amoniaku, vody a mýdla, ve druhém kotli vyváří pánské spodky. Bolí ji záda, svrbí ji podrážděná kůže. Unaveně pohlédne ke stolu, na kterém se tyčí kupa hedvábí, jež bude muset čistit odvarem z brambor a lihu. Zhluboka se nadechne, čímž vtáhne do plic koňskou dávku čpavku. A pak?

Pak jí Bůh dá s gustem pěstí mezi oči.

S úlekem se napřímí. Prádlo jde ke dnu. Neznámé puzení ji zvedne a odvede ke stolu. Mechanicky se posadí. Ruce poháněné cizí vůlí uchopí žehličku a vysypou z ní na stůl pár uhlíků. Poté zkrotnou a poslušně se jí složí do klína. Netrvá to ale dlouho. Její pravačku náhle přepadne podivný třas. Mocný příval energie donutí končetinu klesnout na umaštěný papír od tvarohu a poté ji s šokující samozřejmostí uvede do chodu. Mladá žena se kvapem noří do podivného stavu nezúčastněné zběsilosti, ve kterém její odkrvená ruka ryje uhlem do papíru spirálu. Když papírový obal zmizí pod kobercovým náletem invence, splašená ruka pokračuje na účtenkách, které se válejí zapomenuté na stole. Když je pokreslí, slepuje útržky šťouchanými bramborami, jež si původně chtěla s trochou zkyslého mléka servírovat k večeři. Po patnácti minutách vyšinuté tvorby pohyb pravice zničehonic ustane. Ruka sebou ještě chvíli mrská jako ryba na suchu a pak bezvládně strne na stole, dlaní vzhůru.

Adámek

Stejně jako byl andělský chór starověkými filosofy rozdělen do devíti sfér, byla i kavárna Union rozkastovaná do několika hermeticky uzavřených společností. Přísnou hierarchii předurčovala už dispozice jejího půdorysu. Unionku tvořila spleť navzájem izolovaných místností a panoval v ní zasedací pořádek, jehož změna byla stejně pravděpodobná jako objevení Atlantidy. Téměř každá zdejší židle se mohla pochlubit otiskem slavné zadnice. Spisovatelé, fejetonisté, vysokoškolská esa a samozřejmě umělci. Malíř Adámek byl naproti tomu ahasver neviditelně procházející pražskými podniky. Marně byste v Praze hledali číšníka, který by si pamatoval, co přikuje ke kávě a jaké čte noviny.

Je deset hodin ráno. V salonku, ve kterém se Adámek právě zdržuje, je mrtvo jako v leprosáriu. Ve světle únorového slunce připomíná nejsmutnější místo na zemi. Vedle okoralé housky má otevřené *Kunst und Kunstler*, tupě hledí z okna na korzo na Ferdinandově třídě. Čočka jeho monoklu přitom zostřuje kontury světa, jenž pro něj nemá dost pochopení. Heroické výjevy se v něm smrskly na pouhé impresy a z městské veduty zbyla toliko rozmazaná šmouha. Tento svět netouží po petrifikaci, nýbrž po neustálé změně. Jeho tempo je zničující.

Adámek naproti tomu živoří v barokním vzorníku zjednodušených forem. Z duše se mu protiví propagace ošklivosti a nízkých témat. Navzdory svým profesním neúspěchům stále věří, že byl zrozen k výzdobě nových pomníků průmyslové revoluce, že mu budou pod rukama vznikat monumentální *paneaux*, na nichž se historie lidstva snoubí s absolutnem vesmíru, a že svým uměním dopomůže českým zemím ke

slávě na příští světové výstavě. Za svůj umělecký vzor si vybral Vojtěcha Hynaise, malíře, jenž triumfoval oponou Národního divadla a jenž dokázal znovu vdechnout život zprofanované alegorické malbě. Uchvacoval jej tím, jak si osvojil impresionistické techniky, aniž si tematicky zadal s městským bulvárem. V době naturalismu, který se mezi českými malíři šířil jako nebezpečná infekce, dokázal z alegorické malby vykresat atraktivní podívanou pro publikum pražských salonů i jubilejních výstav. Není divu, že se Adámek stal jeho nejoddanějším epigonem. Hodiny dokázal pilovat malbu, ve které se barvy rozpíjely ve vzduchu a těla polobohů vypadala jako zhmotnělé světlo. Jeho poslední obraz nymfy v poloprůsvitné tóze a s hlavou ověncenou rozkvetlými petrklíči, skotačící na louce v kruhu faunů a srn, byl svéráznou variací Hynaisovy *Alegorie jara*, čehož si v nelichotivých souvislostech všimli i výtvarní recenzenti. Po devastující kritice z pera vlivného Karla Boromeje Mádl, jenž ho bez okolků osočil z plagiátorství, to měl ke stolu akademiků v kavárně Metropol dál než Mojžíš do Egypta. Po několika měsících okázalého přehlížení kapituloval a rozhodl se změnit lokál. Jak se mělo ukázat později, práh kavárny Union byl pro něj tím, čím pro Caesara Rubikon.

Adámek zanechá ponurých myšlenek, otočí hlavu zpět do sálu a chystá se zamíchat si dávno vystydlou kávu. Náhle pocítí, jak se mu v srdci sevřela trojcípá chlopeň. Muž, který ještě před chvílí znuděně chroupal loupák u protějšího stolu, se nyní jako poutový balonek vznášel u stropu. Malíř se rozhlédl kolem, hledaje dalšího svědka zázraku. Kromě nich se v místnosti nacházel jenom exoticky vyhlížející mladík, jenž nadpřirozený úkaz kvitoval blahosklonným úsměvem

a dál cosi nevzrušeně čmáral prstem do pocukrovaného stolu. Neznámý stále visel ve vzduchu, ve tváři výraz Buddha, jenž si po dlouhém půstu pochutnal na misce pikantního *dahlu*. Malíř cítil, že propadá panice. Bylo to poprvé, co se v jeho přítomnosti porušovaly fyzikální zákony. Na mysli mu ihned vytanula litografie z *Les Mysteres de la science*, která znázorňovala identický výjev. Muž se zakrouceným knírem a souchotinovým obličejem na ní čněl v meziprostoru měšťanského salonu, obestoupený kroužkem bezradných mužů a omdlévajících žen. Článek pojednával o Danielu Dunglasi Homeovi, legendárním mistru levitace, jehož vrcholným kouskem bylo horizontální vyplutí oknem ze třetího patra činžovního domu a následné několikaminutové vznášení se v pověstné londýnské mlze vysoko nad hektickými ulicemi. Jeho pokusy zkoumaly desítky vědců, neobjevili však ani náznak podvodu. Danielu Homeovi už ale v levitaci brání těžká půda pařížského hřbitova. Co je tedy tohle za člověka? Je-li to vůbec člověk?!

Záhadný muž se po chvíli, jež se zdála nekonečná, snesl k zemi stejně nenápadně jako kdysi malířův první vlas. Výstřední aviatik měl na sobě dlouhý sametový plášť vyšíváný pentagramy a kromě impozantního plnovousu si pěstoval i delší důkladně naondulované vlasy. Orientálec, jenž podle všeho patřil k němu, byl oblečený do šatů evropského střihu a poskládaný do lotosového sedu jako složité origami.

Tajemný eskamotér zlehka dosedl na židli a diskrétní Asiat mu úslužně dolil čaj.

„Jak jste to dokázal?“ vypravil ze sebe Adámek ohromeně. „To, co jste předvedl, se přičí zdravému rozumu!“

„Vážený pane,“ pronesl cizinec klidným, příjemným hlasem, zatímco půlil krajíc chleba, připomínaje Ježíše v getsemanské zahradě, „valnou část našeho století jsme poslouchali jen svůj rozum. Mnoho štěstí nám to však nepřineslo. Ano, máme

rozhlednu na Petříně, veřejné osvětlení i tramvaj poháněnou elektrinou, podstrčili nám automobil jako hračku neposednému dítěti. Ale my, místo abychom si pískali do taktu kloko-tajícího motoru, propadáme panice. Na cestu jsme vybaveni perfektně. Kam máme jet, nám ale nikdo říct nedokáže!“ Přes klín si přehodil naškrobený ubrousek a pak se s chutí pustil do snídaň. „No řekněte,“ dodal hlučněji, než bylo potřeba, a setřel si hořčici z pravého koutku, „jaké má všechno to pach-tění smysl ve světle druhého termodynamického zákona, kte-rý nám de facto zvěstuje další biblickou potopu?“

Adámek cítil, jak se mu potí ruce. Usilovně se snažil najít spojení mezi definicí termodynamiky a samovolným popíráním gravitace. Nervózně si odkašlal. Kdyby místo v Unionce vyseďával naproti v Louvru s Einsteinem, jistě by byl s to na cizincovu narážku reagovat. Místo toho ze sebe jen vypravil: „Já... já jsem umělec,“ doufaje, že mu tato věta zajistí neprů-středné alibi.

Neznámý radostně vyskočil ze židle: „Výborně! Pak máme oba mnoho společného! Oba koketujeme s transcendentnem! Oba věříme v božský původ inspirace! Ve světě imaginace se dá přece stěží chovat racionálně. Prosím, posadte se!“ a srdeč-ně ho pozval ke svému stolu.

Adámkovi vytanuly na mysli hodiny čirého zoufalství před prázdným plátnem. Co se týče opletaček s múzami, dal by se přirovnat k nadržnému panici. V rámci sebeúcty raději pře-šel do protiútku: „Umělec se má především starat o formu! Existenciální otázky ať řeší jiní. Copak jsem filosof?“

Cizinec zpozorněl.

„Jakou formu máte na mysli, příteli?“

Adámkovi chvílku trvalo, než dokázal zformulovat výstiž-nou odpověď.

„Naturalismus přetransformovaný štětcem Vojtěcha Hy-naise,“ špitl nejistě.

„Ale fuj!“ zatvářil se cizinec, jako by si lokl zkyslého vína. „Naturalismus je přece TAK vulgární! Dodnes mi utkvěl v paměti předmět jednoho rosekruciánského plakátu: alegorie Umění držící v ruce Zolovu useknutou hlavu. Výstižné, nemyslíte?“ řekl a opět na něj pronikavě pohlédl.

Zostuzený Adámek nevěděl, kam s očima.

„Pokud vás zajímá můj výtvarný vkus,“ pokračoval, „upřímně se vyznávám z platonického citu ke všem těm chudokrevným morfinistkám s poruchou štítné žlázy, které se mátoží po dekadentních obrazech. Povídejte, jaký je váš ideál ženské krásy? Doufám, že neholdujete těm různolícím měšťkám, které mají plnou hlavu výroby domácího šampánu...?!“

Ctitele dekadentní krásy náhle přerušil příchod další osoby. Malířův společník spěšně vstal a vyšel neznámému v ústrety. Příchozí měl na sobě opelichaného norka v pase převázaného režným provazem na způsob mnišského cingula, v jedné ruce držel trojzubec, ve druhé ohmatanou učebnici tibetštiny. Adámek si všiml, že límec jeho košile hyzdí sedlina několika denního potu. Ti dva před jeho očima sehráli podivnou pantomimu. První se dotkl prsty čela, jako by si z něj chtěl setřít pot. Druhý reagoval tak, že si co nejnápadněji zatahal za ušní lalůček. Nato první pronesl: „Hé!“, druhý: „Ah Oriente!“ Dostalo se mu odpovědi: „Fós!“, načež si oba podali ruce, a to tak, že obě pravice položili dlaněmi na sebe, palec a ukazováček jednoho sevřel palec druhého a obráceně. Nakonec současně vyslovili formuli *Om tat sat!*

„Dovolte, pánové, abych vás i sebe představil,“ chopil se iniciativy nepřítel akademické malby a zcela po evropsku stiskl Adámkovi ruku. „Baron Alfonso Lorenzo Bombardi. A tohle,“ ukázal na šikmooký obličej, který se vyloupl z polostínu a uklonil se s rukama sepnutýma na hrudi, „je můj sluha Sonam, původem z Nepálu.“

Asiat se zlomil v pase jako zpola shořelá vonná tyčinka.

Nově příchozí rovněž pokynul hlavou.

„Friedrich Ecstein,“ vyslovil zřetelně svoje jméno a nepatrně se přitom usmál. Malíř si s úlekiem všiml, že krčky jeho zubů se koupou v karmínové lázni, jako by v ústech převaloval krev. „Těší mě!“ dodal ještě Ecstein odtažitým hlasem a natáhl k překvapenému umělci šestiprstou pravačku.

O dvě hodiny a několik láhví vína později ztratil malíř veškeré zábrany. S hlavou v dlaních a s očima zalitýma slzami vytrvale seznamoval své spolustolovníky se svými profesními neúspěchy.

„Cesta, kterou hledáte, vede na východ!“ přerušil jeho lítostivou zpověď Bombardi.

„Co prosím?“ opáčil malíř překvapeně a očima vyhledal zmíněnou světovou stranu.

„Adámku, je načase, abyste svému životu i tvorbě dal vyšší smysl!“ podpořil barona Ecstein. „Zdalipak jste četl *Bhagavadgítu*?“ zeptal se a pátravě se na něj zadíval.

V tu ránu malíř pocítil, jak začíná střízlivět. Tato indická bajka byla mezi pražskými intelektuály momentálně v kurzu. Zmiňovanou knížku si umělci mezi sebou předávali jako posvátnou relikvii, Váchal si prý citát z *Bhagavadgíty* vyryl do své knihovny a zdá se, že i ten dobrý křesťan Bílek zblbl a začal pokoutně vyřezávat Kršny.

„Pohádky bych s dovolením přenechal dětem,“ utnul Ecsteina rázně, aby dal jasně najevo, že se ho tento znepokojující trend netýká.

Baron s Ecsteinem si vyměnili významné pohledy, poté se první z nich k malíři důvěrně naklonil. Panebože, ten chlap je naložený v parfému jako sele ve formaldehydu! Adámek instinktivně couvl.

„Copak to nechápete?“ naléhal tiše Bombardi. „Darwin z nás udělal jen dobře oblečené opice! Je na nás, abychom lidské rase vrátili důstojnost!“

Opilý umělec bezradně sledoval, jak se jejich rozhovor stáčí k evoluční biologii. Ani toto odvětví není jeho parketa. Raději mávl na číšníka a objednal si další přísun alkoholu.

„Adámku,“ podpořil svého druha Ecstein, „na vaši chandru existuje univerzální lék.“

„To jest?“ odsekl malíř podrážděně.

Alfonso Lorenzo vytáhl z náprsní kapsy fotografický portrét starší odulé ženy s kulatým obličejem tatarského stříhu a přidržel jej Adámkovi před očima. Poté jejím papírovým ústům vlepil vroucí polibek.

„Také já jsem býval ztracen, cítil jsem se nepochopen, ale tato vzácná žena mi bez přehánění zachránila život,“ oznámil mu dojatým hlasem.

„Kdo je to?“

„Ejč Pí Bí,“ pronesli dvojhlasně.

Adámkovi chvíli trvalo, než pochopil, že hláskují anglicky. Ale ani tak nebyl o nic moudřejší.

„Obávám se, že vám nerozumím...“

„Helena Petrovna Blavatská, náš guru,“ skočil mu do řeči Ecstein.

„Guru?“ vyjekl malíř pobaveně. Zdá se, že pro ty tři je *Bhagavadgíta* žitou realitou.

„Když se pokoušeli toto ukrajinské novorozeně pokřtít, vzňalo se od svíčky popovo roucho. Helena Petrovna jednoduše nebyla zrozena k tomu stát se křesťankou,“ odrecitoval Ecstein bezchybně začátek jejího kodifikovaného životopisu. Pak na malíře s podivem pohlédl: „Cožpak jste nikdy neslyšel o jejím dobrodružném životě?“

Malíř bezradně pokrčil rameny.

Šlechtic luskl na procházejícího číšníka: „Ještě jeden čaj a ohřátou vodu. A tady pro přítele ještě jednu sklenku!“

Adámek, poctěný nenadálou přízní, na své hostitele s vděčností pohlédl. „Mohu?“ povolil si baron vázanku a dal se do vyprávění.

Klub zázraků

„Hned na začátku bych rád zdůraznil, že Madame Blavatsky se narodila do rodiny, které jednoznačně dominovaly ženy vzpouzející se tradiční morálce. Její babička Helena Pavlovna Dolgoriková byla na svou dobu velice emancipovaná a vzdělaná autodidaktka. Na významného skotského geologa a paleontologa sira Roderica Murchisona dokonce udělala takový dojem, že po ní pojmenoval jednu ze svých fosilií. Její dcera, Helenina matka, svou nezávislou letoru pro změnu přetavila do tvůrčího talentu. Ruská George Sandová, jak se jí přezdívalo, proslula ženskými romány, ve kterých své hrdinky nechávala monotematicky trpět v nešťastných manželstvích. Při psaní nepochybně čerpala z vlastní zkušenosti, neboť sama prožívala frustrující vztah s profesionálním vojákem. Z rigidní mužské linie se vymykal pouze Helenin dědeček, který se měl osobně stýkat s italským okultistou a alchymistou Alessandrem Cagliostrem a který po sobě zanechal obsáhlou alchymistickou knihovnu. Ta se pro malou Helenu Petrovnu stala výlučnou studnicí informací. Poskytla jí v podstatě jediné neoficiální vzdělání, ze kterého čerpala po zbytek svého barvitého života.“

„Ke strmé duchovní cestě ji předurčil už její původ,“ doplnil jej Ecstein. „Helena Petrovna se narodila v zemi ortodoxního pravoslaví, v zemi stařešinů, kteří křičují Rus jako buddhističtí mniši, na požádání zázračně uzdravují a předpovídají budoucnost. No, jen si vezměte současné duchovní autority: Tolstoj, Dostojevskij, Rasputin — všichni jsou to Rusové...“

„Ale vraťme se k hrdince našeho příběhu,“ vzal si opět slovo baron, „dcera vojáka a spisovatelky byla velmi nadané dítě. Neexistovala snad oblast, ve které by nevyňikala. Proháněla

se po kozácku na neosedlaných koních, měla velké výtvarné nadání a také předpoklady pro dráhu klavírní virtuosky. Jen jeden její talent rodinu znepokojoval. U dcerky se začaly projevat záhadné parapsychologické vlohy. Navíc se nemohla zbavit pocitu, že ji pronásleduje bytost z jiného světa, řekněme duch beroucí na sebe podobu vysokého orientálce, který nad ní měl držet ochrannou ruku.“ Náhle se zarazil a naléhavě na umělce pohlédl: „Adámku, ve svém výkladu budu operovat s pojmy, které vám mohou znít podezřele; podezřele a cize: astrál, mahátmové, zasvěcenci... Nebudu se příliš pouštět do jejich rozboru, protože životopis naší vůdkyně je i tak neúnosně zapeklitý a dlouhý. Prozatím stačí, když mi budete důvěřovat.“

Ovíněný malíř váhavě přitakal.

Baron soustředěně upil čaj a pokračoval:

„Mladá dáma žila na svou dobu velmi nekonvenčně. Všechny proto překvapilo, když se krátce před svými osmnáctými narozeninami vdala. Svazek s o tři dekády starším Nikeforem Blavatským skončil už o svatební noci, kdy po vlnném novomanželovi hodila cínovým svícнем a v hrůze z plnění manželských povinností prchla do světa. Jakékoli korelace se svatými ženami jsou však v tomto případě naprosto liché. Nerad to přiznávám, ale naše vůdkyně nebyla žádná světiце. Holdovala pití a také s gustem kouřila. Intimita jí ale nic neříkala. Ostatně, sama svou složitou povahu popsala takto: výbušná sopka v mozku, avšak v klíně led.“

Malíř při těchto slovech melancholicky pokýval hlavou. Jeho osobní život nebyl o moc pestřejší.

„Z Ejč Pí Bí se stala neúnavná světoběžnice, která v mužském přestrojení třikrát objela zeměkouli. Ačkoli by se mohlo zdát, že se světem toulala bez cíle, opak byl pravda. Poháněná nebývale vyvinutou intuící na svých cestách vyhledávala šamany a mágy, studovala přírodní národy a primitivní

kultury, až jednoho dne v Londýně konečně potkala vtělení svého neviditelného mistra, jenž ji provázel od dětství a který jejímu chaotickému hledačství předestřel jasný cíl. Její anděl strážný na tomto světě vystupoval jako indický gentleman Morya, člen doprovodu nepálského premiéra. Jeho fyzická podoba se přesně shodovala s tou, již Blavatská vídala ve svých snech. Na diskrétní schůzce, kterou si sjednali v Hyde Parku, ji Morya zasvětil do tajného božského vědění, takzvané teosofie, které je od začátku lidských dějin předáváno pouze ústně z mistra na žáka, a seznámil ji s velkolepým úkolem. Helena Petrovna se měla stát hlavou nové duchovní organizace. Zemí, kde nové duchovní impérium vyrostě, měla být Amerika. V New Yorku se Helena Petrovna vylodila ve stejném roce, ve kterém se s velkou pompou otevřel Central Park,“ pokračoval. „Bylo jí čtyřicet dva let. Měla vágní plán, žádné úspory, a dokonce i v newyorském babylonu byla svým vzhledem naprosto nepřehlédnutelná. Jedno se jí ale upříti nedalo. Pro šíření nového náboženství si vybrala ideální dobu. Spiritistická horečka, která tou dobou zachvátila Ameriku, právě kulminovala kandidaturou spiritistického média na úřad amerického prezidenta. Magnetická léčitelka Victoria Woodhullová sice svou kandidaturu nakonec neproměnila, prestiž spiritismu ale díky jejím ambicím neobyčejně vzrostla. Blavatská se v New Yorku protloukala, jak se dalo. Živila se výrobou umělých květin a po práci si přivydělávala jako spiritistické médium. Po měsících, kdy trpělivě čekala na vhodné znamení, se konečně zjevilo. Mělo podobu veterána války Severu proti Jihu, plukovníka Henryho Steela Olcotta. Muž s imponujícími vousy jí řízením osudu připálil cigaretu v Chittendenu ve státě Vermont, kam oba přivedly zprávy o neobyčejných spiritistických seancích na farmě rodiny Eddyových. Okamžitě jim bylo jasné, že je dohromady svedly vyšší mocnosti, a neprodleně začali na tajném projektu spolupracovat.

Vše šlo podle božího plánu. Třicátého listopadu 1875 spolu zakládají Klub zázraků. Název byl později změněn na serióznější Theosophical Society. Jako motto společnosti si zvolili vzletnou větu ‚Není vyššího názoru než pravda‘ a kladli si podobně vzletné cíle: sjednotit lid bez ohledu na rasu, národnost či společenské postavení a pomocí duchovních technik v něm probudit dřimající božskou podstatu. První úkol byl nasnadě, každý apoštol potřebuje svou bibli a ta rodícímu se hnutí zoufale chyběla. Společně si proto pronajali byt ve čtvrti Hell's Kitchen a pustili se do práce. *Odhalená Isis*, spis čítající neuvěřitelných tisíc tři sta stran, byla v roce svého vydání 1877 okamžitě rozebrána. Naše vůdkyně v ní zahájila svůj celoživotní boj proti křesťanství, které obvinila z toho, že si vytvořilo monopol na víru a umlčelo všechny hlasy starověké moudrosti. Úspěch knihy byl fenomenální. Z *Odhalené Isis* se stal beznadějně vyprodaný bestseller a z Blavatské duchovní guru, do kterého se zamiloval celý svět. Nás dva nevyjímaje,“ zakončil svůj výklad Bombardi. Poté ohmatanou fotografií opřel o malířovu skleničku a spolu s Ecsteinem před ní několikrát za sebou vykonali buddhistickou poklonu. Když se udýchaný šlechtic konečně zvedl ze země, přistoupil k malíři a podal mu svou navštívenku.

„Příteli, vesmír není takový, jak se nám ostatní snaží vsugerovat,“ zašeptal mu přitom do ucha. „Není tupý ani mechanický. Je mnohem, mnohem zábavnější! A je jen na vás, který z těchto světů se rozhodnete obývat!“

Zatímco Adámek v ruce bezradně obracel lístek, na němž bájný had Uroboros obepínal egyptský kříž v Šalamounově pečetě, podivná trojice se dala do pohybu. Bombardi, Ecstein a Sonam vypadali jako tři mágové, kteří zabloudili cestou za betlémskou hvězdou a shodou náhod skončili v pražské kavárně. Malíř bez dechu sledoval, jak pomalým krokem opouštějí Unionku.

„Co jste proboha zač?!“ zakřičel za nimi notně povzbuzený alkoholem.

Baron se otočil a slavnostním hlasem pronesl:

„Strážci boží moudrosti, Adámku, strážci boží moudrosti.“

Svatava si pečlivě vyrolovala rukávy. Nakrabacená látka odkryla chudokrevné údy, v kloubech křivé jako lojové svíce, světloňoše vlastní výroby, jež produkovaly více zápachu než kýženeho svitu. Štiplavý puch, směsice hovězího a skopového masa, byl v kuchyni všudypřítomný. Jako by veškeré vybavení bytu pokrývala neviditelná vrstva živočišného tuku. Přísná vegetariánka vzdychla: sotva si v Praze zvykne, natož aby si tu připadala doma, a začala malou místnost zbavovat domnělé mastnoty.

Zatímco tu svědomitě cítí hrnce, rutinním pohybem se velkými skoky blíží k věčnosti. Najednou odhodí hadr na zem a mátožně přistoupí k polici, na které schraňuje svoje zavařené zásoby. Pravou ruku vnoří do sklenice rybízové marmelády, levou po loket do hořčice. Chvilku tam jen tak stojí a netečně zírá před sebe. Pak vyloví utopená zápěstí a rozhodně se otočí ke stěně.

Její končetiny se zdvihnou do vzduchu
Vědomí se roztáhne jako skákací guma
Nato vyslyší nesmlouvavý povel
a
s nelidským zápalem se pustí do díla

Lamasery

Malíř, žmoulaje v ruce baronovu navštívenku, namáhavě vystoupal do čtvrtého patra vinohradského činžáku a nesměle zaklepal na veřeje.

Z pootevřených dveří se na chodbu linul omamný, těžko definovatelný puch. Z hloubi bytu se ozval baronův hlas a vesele ho zval dál. V salonu zápach zesílil, také světelná atmosféra se dramaticky proměnila. Celá místnost byla ponořená do fascinujícího indigového světla. První, čeho si Adámek v apartmánu všiml, byla vycpaná zebra. Postupně začaly z namodralého přítmí vystupovat kontury dalších a dalších mrtvých zvířat. Nejednalo se přitom o drobné lovecké úlovky, nýbrž o statné exotické savce. Naaranžování mezi standardními kusy nábytku vypadali jako splašené akvizice vídeňského Naturhistorisches Museum. Mezi japonským příborníkem a skříni byla zaklíněná antilopa, podél lenošky se táhl bezmála dvoumetrový krokodýl, jídelnímu stolu vévodila lví hlava. Všude po bytě se povalovaly minerály a polodrahokamy bez ohledu na hodnotu, které sem tam vystřídaly překypující popelníky, knihy a rukopisy. Uprostřed té zkázy jako Sardanapalus na obraze kolegy Delacroixe trůnil baron v bohatě vyšívané marocké jalabě a ve špičatých kožených trepkách. V jedné ruce třímal lulku, ve druhé doutnající dřívko. Když se malíři z té přemíry mršín zatočila hlava, pohotový sluha mu rychle přisunul židli. Nejdřív z ní ale smetl na zem několik tiskovin. Adámek si všiml, že mají v záhlaví tučně zvýrazněný název *Lucifer*.

„Vítejte v lamasery!“ zvolal baron slavnostně a poklonil se tak, až strážec jeho kapuce polechtal podlahu.

Malíř se pokusil o totéž. Jeho tělo jej však nepustilo dál než k blahobytnému pupku.

„Lamasery?“ dezorientovaně zkontroloval adresu s očima upřenýma na parkety barvy stařeného rumu.

„No ano,“ oznámil mu druhý muž s neskrývanou pýchou v hlase, „dovolte, abych vás přivítal v přesné kopii apartmánu naší vůdkyně. Mezi Newyorčany se mu přezdívalo lamaistický klášter čili lamasery.“

„Chcete říct, že tohle všechno...“ malíř gestem obsáhl skladiště věcí, které zjevně nesloužily žádnému účelu.

„Přesně tak,“ skočil mu do řeči jeho hostitel, „vyjma pár drobných detailů bydlím tak, jak bydlívala Helena Petrovna Blavatská v době, kdy pracovala na svém vrcholném díle *Odhalená Isis*. Pro autentickou atmosféru byt každé ráno vykuřuji směsicí tabáku a santalového dřeva.“ Na důkaz pravdivosti svých slov malíři před obličejem zamával doutnající dřívkem. „Odkaz Blavatské nesmí zemřít!“ dodal ještě s nezvyklým zápalem.

No ano, vysvětlil si malíř po svém zdroj puchu a poněkud nevychovaně si ústa zazátkoval neparfémovaným kapesníkem. Strážit její dědictví opravdu není hračka.

„Zdá se, že vaše vůdkyně měla eklektický vkus,“ hlesl, aby řeč nestála, a bezděčně ukázal na švýcarské hodiny s kukačkou.

Baron horlivě přitakal: „Každý předmět tu má svůj příběh a téměř ve všech případech se jedná o originály.“

Adámek bezděčně zvedl tamburínu a zase ji položil na své místo: „Jak jste k nim přišel?“

„Víte, naše vůdkyně vnímala New York pouze jako přechodnou destinaci. Její touhou bylo zakořenit ve vlastní duchovní domovině, tedy v Indii. Aby mohla takto nákladnou cestu podniknout, byla nucena rozprodat takřka všechny svoje osobní věci. Veškeré vybavení bytu proto šlo do veřejné dražby. Po její pozůstalosti pátrám celý život. Stálo mě to mnoho peněz i sil.“

Malíř uznale pokýval hlavou, i když si nebyl touto investicí příliš jistý. Na druhou stranu bylo vidět, že se baron k odkazu vůdkyně nechoval s přehnanou pietou. Na japonském příborníku se tyčila pyramida neumytého nádobí, křeslo, na němž prý s oblibou vyšívala, se ztrácelo pod kupou pánských svršků, všude se povalovaly zbytky jídla a rozházené papíry.

„Stejně jako naše vůdkyně i my dnem a nocí pilně pracujeme,“ přispěchal s vysvětlením baron. Poté si do úst místo fajfky omylem vložil klacík *palo santa* a divoce se rozkašlal. Když se uklidnil, přistoupil k orientální textilii pověšené na zdi a rozvinul ji do obrovského vějíře. Malíři došlo, že jde o Heleniny šaty.

„Zde máte jedinečnou možnost udělat si představu o velikosti našeho guru. V dobách Heleniny největší slávy jí přezdívali *ruský medvěd!*“ řekl s neskrývanou pýchou, i když malíři toto označení nepřipadalo zrovna jako lichotka. „Její styl byl velmi odvážný,“ pokračoval, „extravagantní modely z Paříže kombinovala s Garibaldiho košilemi a s masivní bižuterií.“

Adámek ukázal na baronovy dlouhé prsty, z nichž byl každý okroužkován velkým prstenem.

„Tak, tak,“ přitakal, „její šperky. Jsou to mé talismany. Nikdy je nesundávám...“

Následně malíře zavedl do pokoje, ve kterém věrně zrekonstruoval Heleninu pracovnu. Zastavil se hned u nenápadného psacího stolku.

„Tak tady to všechno vzniklo,“ řekl s neskrývaným dojetím a bezděčně přeskupil pár knih na pracovní desce.

„Máte na mysli *Odhalenou Isis?*“

Bombardi vzrušeně přikývl.

„Když na díle pracovala, půl roku nevytáhla paty z domu! Po celou dobu se nacházela ve stavu posvátného vytržení.“

Produkovala dvacet pět stránek denně! Dvacet pět stránek! Dokážete si to představit?! Naštěstí na to nebyla sama. Ruku jí vedli slovušní mahátmové.“

„Kdo že?“ zarazil jej malíř překvapeně.

„Kolego,“ zvýšil baron varovně hlas, „víra v existenci mahátmů je jedním z pilířů našeho učení! Neříkal jsem vám snad o jejím tibetském výcviku?“ podivil se už mírněji.

Malíř zmateně zakroutil hlavou.

„Tedy vězte, že před svou americkou misí musela absolvovat tři roky tvrdého duchovního tréninku v Tibetu.“

„Proč zrovna v Tibetu?“ podivil se Adámek.

„Kristepane!“ zvolal baron podrážděně, „vždyť jde o pupek světové esoterie! Mahátmy uctíváme jako bohy, i když žijí na zemi. Přesněji řečeno, v jejím nejvyšším bodě — v indické Himálaji.“

Malíř si připadal jako v řecké báji, které někdo upravil zeměpisné souřadnice.

„Pokud někdy na zemi bohové žili, bylo to na Olympu,“ odtušil pochybovačně.

„Naprosto chápu vaše smíšené pocity...“

„Jedná se tedy o bohy, nebo ne?“ domáhal se netrpělivě odpovědi.

„Teosofie je po pokoleních strážena skupinou panditů, kteří se sdružují na tajném místě a odtud společně řídí svět, Prahu nevyjímaje. Ono blíže nespecifikované místo mezi okultisty odjakživa jítřilo emoce. Teorií, kde se strážci boží moudrosti skrývají, je nespočet. My, teosofové, máme v tomto bodě poměrně jasno. Sídlo mahátmů se nachází zde,“ řekl, načež energickým krokem přistoupil k nástěnné mapě a ukázal na vlaječku zapíchnutou vprostřed Asie, „i když řada kolegů jej situuje spíše pod.“

Malíř cítil, že se v jeho dedukcích začíná ztrácet.

„Myslíte někam do údolí?“ zeptal se nejistě.

„Myslím pod zem,“ odvětil baron stručně, aniž odtrhl zrak od mapy, a pokračoval ve své zmatečné přednášce. „Nemalá skupina badatelů razí zajímavou teorii, podle které má impozantní silueta velehor pouze odvést pozornost od toho, co se skrývá v jejich podhoubí. Dle tohoto názoru má být podzemí Tibetu silně urbanizováno. Představte si spletitou strukturu státu vyhloubeného v půdě, jenž komfortně pojme pět tisíc osvícených hlav,“ vysvětloval zaujatě.

„To je neskutečné...“ hlesl napůl nevěřičně, napůl ohromeně malíř a sám se ve svých představách začal nořit do světa pod parketami vinohradského činžáku, kam hbitě situoval duchovní mraveniště sestávající z vynalézavého systému vzájemně propojených svatýň a mnišských cel, až se v tom spletitém labyrintu začal ztrácet.

„Helenina cesta ale jasně potvrzuje, že se ono zmiňované esoterické epicentrum, řekněme jakýsi generátor duchovna, jenž saturuje celou zeměkouli, nachází zde, ve Lhase,“ vytrhl jej z úvah Bombardi a opět poklepal dřívkem *palo santa* na mapu. „Nutno podotknout, že samotná Blavatská je, co se její tibetské cesty týče, až nebývale diskrétní. A není se čemu divit. Představte si ten okultistický turismus, kterému by mahátmové museli po svém odhalení čelit! Ne náhodou si našli skrýš na tak těžce přístupném místě. Teď už chápete, proč ji tam Mistr Morya poslal? Blavatská se měla setkat s početnou množinou buddhů, kteří jsou přímými potomky polobohů z Atlantidy!“

„Z Atlantidy??“ Adámek cítil, jak se mu pod přívalem esoterických faktů začínají podlamovat kolena. Zdá se, že s baronem skutečně obývají dva rozličné světy.

„Člověče, vám chybí elementární okultistické vzdělání!“ utrl se na něj baron. „Šálek čaje?“ zeptal se už mírnějším hlasem, aby situaci odlehčil, a obratem přivolal svého sluhu. Malíř od něj s rozpaky přijal vroucí darjeeling.

„Vino by nebylo?“ vyjádřil nahlas svou nespokojenost.

„Lituji,“ odbyl ho rázně Alfonso Lorenzo, „alkohol je v lamasery přísně zakázán.“

„Můžu se zeptat proč?“ nevzdával se malíř, jehož začaly sužovat nepříjemné abstinenční příznaky.

„Nemůžete!“ odsekl baron podrážděně, ale ihned se za to v duchu pokáral. Jeho úkolem bylo neofita zasvětit, nikoli ponížit. O poznání mírnějším tónem dodal: „Ale zpět k Atlantidě. Domníváme se, že se zlomku obyvatel této význačné civilizace podařilo zachránit před živelnou pohromou, která ji nakonec poslala ke dnu. Přeživší Atlantidané se uchýlili na neznámé,“ při tomto slově na malíře významně mrkl, „mís-to. S nimi přežila i jejich vševědoucnost či chcete-li teosofie. Všechny seriózní výzkumy ukazují na to, že ona atlantická diaspora žije v Šambale, ergo ve Lhase.“

„Fascinující!“ vypravil ze sebe malíř a s vděkem usedl do nabízeného křesla.

„Musíte si však uvědomit, před jak velkým úkolem Blavatská stála! Tibet patří k nejhůře dostupným místům na světě. A to jednak kvůli své poloze, hory kolem hlavního města dosahují výšky až pět a půl tisíce metrů, a jednak proto, že Lhasa měla v té době status zakázaného města. To znamená, že nikdo ze Západu do ní neměl přístup. Ve spojitosti s touto destinací se pojí ještě jedna, abych tak řekl, alarmující skutečnost. Na tuto sebevražednou misi se vydávaly převážně ženy. Spolu s Blavatskou jde celkem o čtyři výtečnice, které se pokusily přejít Himálaj a proniknout do Lhasy. Dovedete si představit tu nadlidskou sílu, jež je poháněla kupředu, když v přestrojení za muže a s oholenou hlavou měsíce putovaly nehostinnou krajinou a se zařatostí buldoka čelily extrémním mrazům, útokům banditů i svévoli zkorumpovaných úředníků? Tyto ženy trávily dny bez jídla i bez naděje, přesto se dostaly velmi, velmi daleko. Od dobytí Lhasy je většinou dělilo jen několik

dní. Ve světle těchto informací je zřejmé, že mahátmové žádali po Heleně Petrovně heroický výkon...”

„Odpusťte mi mou neuctivost,“ osmělil se konečně malíř, jenž si mimoděk vybavil obvod teosofčina pasu, „ale pokud si to dobře pamatují z vašeho vyprávění, vůdkyně byla poněkud... ehm... korpulentní. Ostatně, důkazy o její velikosti najdeme všude kolem,“ ukázal na impozantní modely, které zdobily i zdi studovny. „Také jste říkal, že nadměrně kouřila a v neposlední řadě trpěla řadou chronických nemocí. Proto se mi jeví vysoce nepravděpodobné, aby byl někdo v tak, odpusťte mi to slovo, zuboženém stavu schopen zdolat velelehory...”

Ani tento argument však barona nevyvedl z míry.

„Rozumím,“ přisvědčil a zcela bez piety si začal na stole Heleny Petrovny vytvářet velkorysé pohoří z kokainu. (Narkotika ve výstřední domácnosti zjevně nevadila.) „Představa, že se tato robustní žena bez taktu i kondice dostala tak daleko a vysoko, je i pro mě naprostou záhadou! Ano, připouštím,“ ve vzniklé pauze si hlučně šňupl, „v běžných podmínkách by to bylo nemožné. Bezpochyby proto muselo jít o zázrak!“ Při těchto slovech si kokainem ucpal i druhou nosní dírku. „Nezapomínejte ale, že se naše učitelka nerozhodovala na základě svobodné vůle! Cesta do Tibetu nebyl její rozmar! Helena Petrovna byla k tomuto úkolu povolána! Příteli, garantuji vám, že s mahátmy v zádech zdoláte i tu nejkrkolomnější překážku! Zkrátka a dobře, všechno, co naše vůdkyně potřebovala ke zdaru expedice, byla pevná víra.“

Jen co to dořekl, nabídl mu drogu, jež mezitím ubyla do podoby tenkého horského průsmyku. Malíř, který se dosud topil jen v bezpečných vodách alkoholu, ji plaše odmítl. Baron tedy zbytek potěšeně vysál, a jako by nevěděl, co si s přebytkem energie počít, začal po pracovně nervně přecházet sem a tam. Také kadence jeho slov se nápadně zvýšila.

„Koneckonců, duchovní vůdci jsou zvyklí podávat vrcholné sportovní výkony. Třeba takový Rasputin došel pěšky ze Sibiře až na horu Athos. Sama Blavatská se do Tibetu dostala až na třetí pokus.“

„Moment,“ přerušil jej opět Adámek, „říkal jste přece, že cizinci neměli do Lhasy přístup...“

„Dobrý postřeh,“ vykřikl baron, „tento zákaz se však nevztahoval na poutníky z okolních zemí. Helena Petrovna tak mistrně využila svého exotického zjevu a drze se prohlásila za Mongolku!“

„Geniální,“ hlesl malíř, jenž cítil, jak začíná kouzlu H. P. B. podléhat.

„Tak, tak,“ pokýval baron pyšně hlavou. „Ač žena, byla géniem. Dosud jsme ale řešili technickou stránku cesty, nyní před námi konečně vyvstává otázka, co byl její cíl?“ a aniž nechal malíře zahlceného paranormálními informacemi vydechnout, pokračoval: „Za tři roky duchovního drilu ovládla celou řadu nadpřirozených schopností. Mistři ji zasvětili do tajů telepatie, psychometrie, bilokace, dematerializace, jasnovidectví nebo čtení aur...“

Adámek vzhlédl od šálku čaje a zkontroloval nového přítele, zda nežertuje.

„Především jí ale byla předána štafeta boží moudrosti, kterou měla šířit dál. Všechno, co se v Tibetu naučila, pak vtělila do své knihy. Zavřená v newyorském bytě psala *Odhalenou Isis*, kterou jí na dálku diktovali právě tibetští mistři. Ti tak bezzbytku využili její medijské schopnosti automatického psaní a fakticky byli skutečnými autory díla. Někdy bylo její napojení natolik silné, že se jí mahátmy podařilo dokonce částečně materializovat. Nezřídka tak v její pracovně levitovaly licousy Mistra Moryi nebo turbany jeho duchovních souputníků.“ Po těchto slovech luskl a přivolal do pracovny druhého člena pražské teosofické buňky, jehož líně následoval i nepálský